

Centar za istraživanje i promicanje najboljih praksi u zdravstvu i
Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu:
**„Učeći od najboljih, možemo spriječiti i eliminirati rak vrata
maternice!“**

- *Svake dvije minute u svijetu jedna žena umre od raka vrata maternice.*
- *U Hrvatskoj danas niti jedna žena ne bi trebala umrijeti od raka vrata maternice!*
- *Centar za istraživanje i promicanje najboljih praksi u zdravstvu i Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu su okupili sve dionike borbe protiv raka vrata maternice i svih ostalih vrsta raka uzrokovanih HPV infekcijama, kako bi suradnjom i proaktivnim angažmanom ubrzali eliminaciju ovih zloćudnih bolesti koje se mogu spriječiti pravovremenim cijepljenjem, odlaskom na probir te redovite liječničke preglede.*
- *Prema podacima iz 2017., HPV je odgovoran za otprilike 53.000 novih slučajeva raka godišnje u 31 europskoj državi, od čega je 43.500 žena i 9.500 muškaraca. HPV također uzrokuje između 280.000-534.000 dodatnih novih slučajeva prekanceroznih lezija u oba spola. Svi se mogu spriječiti cijepljenjem protiv HPV-a te pravovremenim probirom i pregledima.*
- *Hrvatska je jedna od vodećih država koja je osigurala “gender neutral” cijepljenje (cijepjenje protiv HPV-a za oba spola), jer iako sve države EU danas osiguravaju mogućnost cijepljenja protiv HPV-a za djevojčice/djevojke, neke tek planiraju osigurati cijepljenje protiv HPV-a za dječake/mladiće, premda je broj cijepljenih dečki u porastu. Omogućen je i tzv. catch-up za srednjoškolce koji su propustili cijepiti se u 8. razredu.*
- *Belgija, Portugal, Australija i Škotska planiraju do 2030. eliminirati rak vrata maternice, stoga je presudno učiti od njih kao najboljih država na svijetu koje imaju dobre zdravstvene politike, razvijenu svijest o važnosti cijepljenja te izvrsne odazive na cijepljenje i preventivne preglede!*
- *Osnaživanje međuresorne i multidisciplinarnе suradnje, javnozdravstvene inicijative temeljene na podacima i podatkovnoj znanosti (data science) te učenje na primjerima najboljih država diljem svijeta kao i najboljih gradova i županija u Hrvatskoj – ključ su za željeni uspjeh u procijepljenosti protiv HPV-a i putu prema eliminaciji raka vrata maternice!*

**Svake dvije minute u svijetu jedna žena umre od raka vrata maternice!
U Hrvatskoj danas niti jedna žena ne bi trebala umrijeti od raka vrata maternice!**

Upravo je ova statistika bila motiv organiziranja **HPV Healthcare Policy sastanka "Hrvatska bez raka vrata maternice - Od Nacionalnog plana do globalne akcije!"**, sukladno pozivom na akciju WHO-a *te uoči predsjedanja Hrvatske Vijećem EU, u organizaciji Centra za istraživanje i promicanje najboljih zdravstvenih praksi i Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.*

Cilj sastanka, kako su naveli predstavnici organizatora, prof. dr. sc. Mirjana Kujundžić Tiljak i prof. dr. sc. Stjepan Orešković, bio je okupiti sve relevantne i zainteresirane dionike, poput kreatora zdravstvenih politika, zdravstvenih stručnjaka, pacijenata, industrije i ostalih, s ciljem prezentiranja primjera dobrih praksi u borbi protiv HPV-a na razini Europske unije, te razmotriti mogućnosti suradnje kako bi se osnažile i ubrzale javnozdravstvene intervencije u poboljšanju procijepljenosti protiv HPV-a u Hrvatskoj.

Prevenција raka postala je europski javnozdravstveni i politički prioritet, no unatoč mogućnostima da se cijepljenjem i pravovremenim liječničkim pregledima spriječi rak uzrokovan HPV virusom (op. uzrokuje rak vrata maternice, rodnice, stidnice, penisa, anusa, usne šupljine i grla), Hrvatska još uvijek nema dovoljno visoku razinu procijepljenosti kakvu zagovara javnozdravstvena struka i Svjetska zdravstvena organizacija. Prema zadnjim službenim podacima se taj postotak kretao između **10-15%**, današnja situacija je u praksi vidno bolja i neki gradovi poput Zagreba, Varaždina ili Čakovca imaju izvrstan odaziv, no WHO promiče **90-%tnu** procijepljenost kao jamstvo kolektivnog imuniteta.

Sastanku su prisustvovali istaknuti predstavnici brojnih institucija: **Vera Katalinić Janković** (pomoćnica Ministra zdravstva i koordinatorica MIZ-a za Nacionalni plan protiv raka), **Tomislav Madžar** (posebni savjetnik za zdravstvo i sport Predsjednice RH), **Ines Strenja** (predsjednica Saborskog odbora za zdravstvo), **Siniša Varga** (predsjednik inicijative Saborski zastupnici protiv raka), **Krunoslav Capak** (ravnatelj HZJZ-a), **Krešimir Luetić** (predsjednik Hrvatske liječničke komore), **Antoinette Kaić Rak** (voditeljica Ureda WHO u Hrvatskoj), stručnjaci iz HALMED-a te niz predstavnika stručnih i strukovnih organizacija s područja školske i sveučilišne medicine, obiteljske medicine, onkologije, ginekologije, javnog zdravstva, farmacije, pacijenata i mladih. Pozivu na sastanak odazvao se i **Jonas De Meyer** (Deputy Head of Mission) iz belgijskog veleposlanstva predstavivši uspjeh Belgije u visokoj procijepljenosti protiv HPV-a.

Belgija, Portugal, Australija i Škotska planiraju do 2030. eliminirati rak vrata maternice, stoga je presudno učiti od njih kao najboljih država na svijetu koje imaju dobre zdravstvene politike, razvijenu svijest o važnosti cijepljenja te izvrsne odazive na cijepljenje i preventivne preglede! Mnoge hrvatski gradovi također imaju izvanredne rezultate u borbi protiv HPV-a te trebaju biti uzor ostalima kao i nacionalni lideri, istaknula je tijekom sastanka i ravnateljica Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" **Mirjana Kujundžić Tiljak**.

"Izrada hrvatskog **Nacionalnog plana protiv raka** te stavljanje **onkologije** kao jednog od prioriteta zdravstvene agende tijekom predsjedanja Hrvatske Vijećem Europske unije, svakako doprinose bržoj i učinkovitijoj borbi protiv raka vrata maternice i svih ostalih vrsta karcinoma uzrokovanih HPV virusom. Ministarstvo zdravstva uistinu prepoznaje važnost pravovremenog sprječavanja zloćudnih bolesti i pratit će smjernice WHO-a", naglasila je **Vera Katalinić Janković, pomoćnica Ministra zdravstva.**

"Hrvatski zavod za javno zdravstvo provodi intenzivne aktivnosti s ciljem edukacije i motiviranja roditelja da cijepu svoju djecu protiv HPV-a. Unatoč rezultatima koji su još uvijek niski, svojim odgovornim zdravstvenim politikama, omogućavanjem besplatnog cijepljenja i za srednjoškolce u skladu s dostupnim dozama, te implementacijom nacionalnog

preventivnog programa, vjerujemo da smo na najboljem mogućem putu da spriječimo rak vrata maternice”, izjavio je **Krunoslav Capak, ravnatelj HZJZ-a**.

Generalni direktor Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus inicirao je globalni poziv na akciju za eliminaciju raka vrata maternice, pravovremenim pregledima i cijepljenjem protiv HPV-a, navela je **Antoinette Kaić Rak**, naglasivši da je WHO uvrstio borbu protiv HPV-a kao jedan od svojih prioriteta, kako u svijetu, tako i u Hrvatskoj!

„Predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović podržava borbu protiv raka, često daje doprinos osvještavanju žena o važnosti redovitih ginekoloških pregleda te poziva roditelje da cijepi svoje dijete protiv humanog papiloma virusa. Dapače, na Danima mimoza je javno izjavila kako je i sama svoje dijete cijepila protiv HPV-a, pozivajući i ostale roditelje da to učine, dajući doprinos borbi protiv raka“, istaknuo je posebni savjetnik Predsjednice za zdravstvo i sport **Tomislav Madžar**.

„Hrvatska je u europskom vrhu po zdravstvenim politikama vezano za cijepljenje protiv HPV-a, no po provedbi u praksi još uvijek kaskamo, odaziv je nažalost prenizak, stoga se zalažem da cjepivo protiv HPV-a treba ući u program obaveznog cijepljenja, osobito kad znamo podatke o incidenciji i smrtnosti od raka u Hrvatskoj, izjavio je **Siniša Varga**, koji je sudjelovao na nedavno održanom sastanku u Bruxellesu o eliminaciji HPV-a u Europskoj uniji.

“Da postoji cjepivo protiv raka pluća, građani bi stajali u redu! Potrebno je educirati i osvijestiti građane o znanstveno dokazanim benefitima u sprječavanju raka vrata maternice i još nekoliko vrsta raka uzrokovanih HPV-om”, istaknulo se tijekom HPV Healthcare Policy sastanka održanog u instituciji koja simbolizira zdravstvenu prevenciju - Školi narodnog zdravlja “Andrija Štampar” Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Predstavnici udruga pacijenata **Ivica Belina** (Koalicija udruga u zdravstvu) i **Ljiljana Vukota** (Sve za nju) naglasili su kako je uz zdravstveno prosvjećivanje i zdravstveni odgoj građana potrebno pozitivno utjecati na stavove roditelja i mladih, predstavnike struke ali i lokalnih / regionalnih samouprava kako bi se postizali bolji rezultati u lokalnim zajednicama diljem Hrvatske, koji uistinu variraju od niske procijepljenosti u Dalmaciji, do odličnog odaziva u Varaždinu ili Čakovcu.

Prilikom sastanka su predstavljeni i prvi rezultati provođenja projekta „Budi MRAK, izbjegni RAK!“, u okviru kojeg su u travnju i svibnju studenti medicinskih fakulteta (Udruga CROMSIC) u četiri hrvatska grada održali interaktivne radionice o cijepljenju protiv HPV-a za više od **2.600 učenika i učenica srednjih škola** s odličnim povratnim informacijama kvalitete i učinkovitosti međuvršnjačke edukacije!

„Osnaživanje međuresorne i multidisciplinarne suradnje, javnozdravstvene inicijative temeljene na podacima i podatkovnoj znanosti (data science) te učenje na primjerima najboljih država diljem svijeta kao i najboljih gradova i županija u Hrvatskoj – ključ su za željeni uspjeh! Učiti od najboljih, ujediniti znanje, energije i iskustva svih onih koji postižu odlične rezultate na nacionalnoj i globalnoj razini, kako bi naše građanke i građani na vrijeme izbjegli zloćudne bolesti uzrokovane HPV-om – to je misija na kojoj će Centar za istraživanje i promicanje najboljih zdravstvenih praksi i Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ odlučno raditi! Ohrabrujuće je vidjeti sinergiju svih onih koji mogu pomoći u eliminaciji raka vrata maternice i ovakva suradnja se sigurno nastavlja kroz konkretne projekte ususret predsjedanja Hrvatske Vijećem EU!“, zaključio je voditelj Centra za istraživanje i promicanje najboljih zdravstvenih praksi.